

Naturvärdesinventering av Lofsdalen 1:414, Bergs kommun

Naturföretaget 2021

Inventering och rapport: Ulrika Westling
Kvalitetsgranskning: Niina Sallmén
Datum rapport: 2021-06-29
Version: 1

Kontaktperson för denna rapport: Ulrika Westling, ulrika@naturforetaget.se, 072-508 65 71

Naturföretaget
Vaksalagatan 6
753 20 Uppsala
info@naturforetaget.se
Kartor publicerade med tillstånd av ESRI

Innehåll

Sammanfattning.....	4
Bakgrund	5
Metodik	5
Naturvärdesinventering	5
Bedömning av Natura 2000-naturtyp	6
Datainsamling.....	6
Rapportering av arter.....	6
Arter inom Artskyddsförordningen	7
Främmande invasiva arter	7
Förstudie	7
Osäkerhet i bedömningen	7
Övergripande beskrivning av området och dess naturvärden.....	7
Övergripande beskrivning	7
Områdets naturvärden	8
Fynd av naturvårdsarter.....	9
Skyddade och fridlysta arter	10
Dokumenterad förekomst	10
Trolig förekomst.....	10
Beskrivning av naturvärdesobjekt	11
1. Källpåverkad gransumpskog	11
2. Tallsumpskog	12
3. Barrskog	13
4. Yngre barrskog	14
5. Äldre tallskog	15
6. Gamla tallöverståndare	16
7. Bäck.....	17
Källor.....	18
Litteratur	18
Databaser	18
Bilaga 1. Karta över naturvärdesobjekt	19
Bilaga 2. Karta över artfynd	20

Sammanfattning

På uppdrag av Bergs kommun har Naturföretaget gjort en naturvärdesinventering av fastigheten Lofsdalen 4:414 i Lofsdalen. Sommaren 2020 gjordes en inventering av intilliggande fastigheten Lofsdalen 4:226 (tidigare 4:5) i samband med en byggnadsplan. Nu är även Lofsdalen 1:414 aktuell för planläggning. Planläggningen avser bostäder och samordning av en ny släplift upp till backen i nordost. Området är ca 8 hektar stort och inventerades den 20 juni 2021. Den utförda naturvärdesinventeringen följer svensk standard för Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) (SS 199000:2014).

Det inventerade området ligger i en sydsluttning och består till stor del av ett gammalt hygge med kvarlämnade gamla frötallar. Inom området identifierades 7 naturvärdesobjekt. I norra delen finns ett större sammanhängande skogsområde med äldre luckig tallsumpskog och en källpåverkad gransumpskog, som har påtagligt (klass 3) respektive högt naturvärde (klass 2). Gransumpskogen är en mycket värdefull biotop med värden knutna till små källpåverkade stråk och bäckmiljöer, som bidrar till örtrikedom och ett mikroklimat som gynnar trädlevande påväxtlavar. Området har även påtagliga biotopkvaliteter knutna till ett äldre trädskikt, inslag av grov gran samt viss kontinuitet av liggande död ved. Några av de arter som noterades här är rödlistade arter, som indikerar lång skoglig kontinuitet. Den luckiga tallskogen nordväst om granskogen är tydligare påverkad av äldre skogsbruk och död ved saknas i stort sett där, men området har hög frekvens gamla tallar och senvuxen gran och skogen utgör en viktig förstärkning till klass 2-skogen. Även tallskogen är dessutom påverkad av rörligt markvatten och känslig för exploatering som innebär avverkning eller grävning.

I kanterna mot sydväst går ett par barrskogstråk som har vissa biotopvärden knutna till blöt, något örtrik mark eller äldre trädskikt, och enstaka fynd av signalarter gjordes. Dessa partier är dock relativt små och saknar överlag viktiga strukturer som gamla träd och död ved. Dessa små partier har främst betydelse som gröna korridorer/hänsynsytor mellan bebyggelse och hygge.

Bakgrund

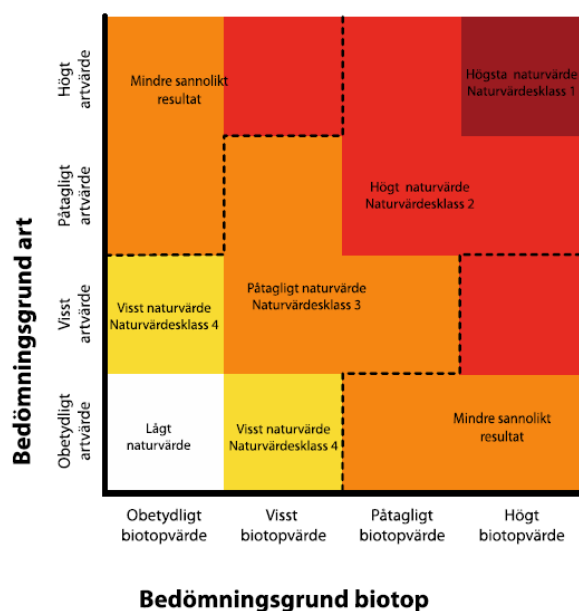
På uppdrag av Bergs kommun har Naturföretaget gjort en naturvärdesinventering av fastigheten Lofsdalen 4:414 i Lofsdalen. Sommaren 2020 gjordes en inventering av intilliggande fastigheten Lofsdalen 4:226 (tidigare 4:5) i samband med en byggnadsplan. Nu är även Lofsdalen 1:414 aktuell för planläggning. Planläggningen avser bostäder och samordning av en ny släplift upp till backen i nordost. Området är ca 8 hektar stort och inventerades den 20 juni 2021.

Metodik

Naturvärdesinventering

Området inventerades den 20 juni 2021. Inventeringen utfördes enligt svensk standard för Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) (SS 199000:2014). Inventeringen utfördes på fältnivå med detaljeringsgrad Medel, och med tilläggen Naturvärdesklass 4 och Detaljerad redovisning av artförekomst.

Syftet med naturvärdesinventering är att identifiera områden (naturvärdesobjekt) som är av positiv betydelse för biologisk mångfald. Naturvärdesobjekt som hittas inom inventeringsområdet avgränsas, beskrivs i text och deras naturvärdesklass bedöms. Naturvärdesklassen baseras på områdets biotopvärde och artvärde. Biotopvärdet bedöms utifrån områdets biotopkvaliteter och på biotopens sällsynthet eller hur hotad den är. Artvärdet bedöms utifrån förekomst av naturvårdsarter, rödlistade arter, hotade arter samt artrikedom.

Figur 1. Matris ur svensk standard för NVI, som visar hur utfallet för artvärde respektive biotopvärde leder till en viss naturvärdesklass.

Naturvärdesbedömningen resulterar i antingen lågt naturvärde (områden av ingen eller ringa betydelse för biologisk mångfald) eller någon av följande naturvärdesklasser:

Klass 1. Högsta naturvärde: Områden av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller global nivå.

Klass 2. Högt naturvärde: Områden av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå. Motsvaras ungefär av t.ex. Skogsstyrelsens nyckelbiotoper, Våtmarksinventeringens klass 1 och 2 och skogsbrukets klass Urvatten.

Klass 3. Påtagligt naturvärde: Området behöver inte vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det bedöms vara av särskild betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras. Motsvaras ungefär av Skogsstyrelsens objekt med naturvärde, Våtmarksinventeringens klass 3 och 4 och skogsbrukets klass Naturvatten.

Klass 4. Visst naturvärde: Området behöver inte vara av betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det är av betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras. Naturvärdesklass 4 är användbar för områden som tydligt påverkas av mänsklig aktivitet men där det trots allt finns biotopkvaliteter eller arter av viss positiv betydelse för biologisk mångfald, t.ex. äldre produktionsskog med flerskiktat trädbestånd men där andra värdestrukturer och värdeelement saknas.

Naturvårdsarter

är ett samlingsbegrepp för arter som är särskilt skyddsvärda eller indikerar områden med höga naturvärden. I begreppet ingår bl.a. rödlistade arter, signalarter, skyddade arter och typiska arter.

Rödlistade arter

Arter som bedöms löpa risk att försvinna ur landet.

Signalarter

Arter som med sin närvaro indikerar att ett område har höga naturvärden. Frekvens och kombination av signalarter kan dessutom förstärka eller ge ytterligare information om områdets naturvärdeskvalitet.

Skyddade arter

Fridlysta arter eller arter listade i EU:s art- och habitatdirektiv eller fågeldirektiv.

Typiska arter

Arter som indikerar bevarandestatus för olika N2000-naturtyper.

Figur 2. Definition av begreppet naturvårdsarter.

Bedömning av Natura 2000-naturtyp

I naturvärdesinventering enligt svensk standard ingår att bedöma om inventeringsobjekt innehåller biotoper av s.k. Natura 2000-naturtyp, utifrån naturlighetskriterier enligt Naturvårdsverkets vägledning för respektive naturtyp. Förekomst av en naturtyp som är hotad (på nationell eller internationell nivå) innebär alltid att objektet i fråga har ett Högt naturvärde.

Datainsamling

Insamlade fältuppgifter registreras med hjälp av appen Collector for ArcGIS i surfplatta, med ortofoto som bakgrund. Polygoner, punkter och linjer ritas in i appen, och synkroniseras direkt in i ArcGIS. Registrerat data kan sedan tas ut från ArcGIS i olika format, t.ex. som shapefiler. Noggrannheten är ca 5-10 m. Det koordinatsystem som används är Sweref 99 TM.

Rapportering av arter

Alla naturvårdsintressanta arter rapporteras in till Artportalen. Rödlistade och skyddade arter rapporteras med en koordinat för varje förekomst, med undantag för om många förekomster av samma art finns inom samma naturvärdesobjekt. Övriga naturvårdsintressanta arter rapporteras normalt bara med en koordinat per naturvärdesobjekt som de förekommer i.

Arter inom Artskyddsförordningen

Arter som omfattas av juridiskt skydd enligt Artskyddsförordning (SFS 2007:845) tas upp under rubriken Skyddade och fridlysta arter. Där sammanfattas vilka skyddade arter som har påträffats i området, och vad fynden kan innebära vid en eventuell exploatering.

Främmande invasiva arter

Om främmande invasiva arter påträffas under inventeringen redovisas detta under rubriken Områdets naturvärden.

Förstudie

Fynd av arter från området har inhämtats från ArtDatabanken. Uppgifter om naturvärden och områdesskydd har inhämtats från Skogsstyrelsens karttjänst Skogens pärlor och Naturvårdsverkets karttjänst Skyddad natur.

Osäkerhet i bedömningen

Inventeringen är en naturvärdesinventering med detaljeringsgrad medel, ingen artgrupp har inventerats detaljerat.

Inventeringen gjordes i mitten av juni vilket innebär att marksvampar samt vissa ettåriga vedvampar, som utvecklas först under sensommaren, kan ha förbisetts. Men bedömningen av övriga artgrupper samt strukturer, element och andra biotopkvaliteter var tillräckligt för att göra en rättvis klassning av naturmiljöerna.

Fläcknycklarna som noterades på flera ställen i området kunde ej artbestämmas. Det beror dels av att blommorna ej slagit ut, men artgruppen är svårbedömd även i blom, eftersom det ofta förekommer hybrider mellan de tre fläckbladiga orkidéerna Jungfru Marie nycklar, sumpnycklar och skogsnycklar. De tre arterna har samma skyddsstatus och koppling till fuktig källpåverkad mark, med den skillnaden att sump- och skogsnycklar är mer kalkgynnade. Kalkpåverkan bedöms dock vara svag i området.

Övergripande beskrivning av området och dess naturvärden

Övergripande beskrivning

Det inventerade området är cirka 8 hektar stort och ligger i en sydsluttning nedan fjället Hoverken, i Lofsdalen. Området utgörs av skogsmark som ligger mellan ett par bebyggda stugbyar och angränsar västerut och norrut till små myrstråk och äldre skogspartier som bryts av liftspår och skidbackar. Stora delar av ytan utgörs av ett gammalt hygge med kvarlämnade gamla frötallar och självföryngrad tall, björk och sälg i 10–30-årsåldern. I nordöstra respektive sydvästra delarna växer äldre skog på fuktig, bitvis källpåverkad mark. Norra-nordvästra kanterna är avverkade och markskiktet har grävts och schaktats.

Området berörs av riksintresse för friluftsliv samt riksintresse för de samlade natur-och kulturvärdena i fjällvärlden enligt 4 kap 1,2 §§ MB. Av. Området berörs inte av något strandskydd, eller tidigare kända områdesskydd, nyckelbiotoper eller naturvärdesobjekt.

Figur 3. Översiktskarta som visar inventeringsområdets läge i omgivningen.

Områdets naturvärden

I den småluckiga gamla gransumpskogen finns många värdefulla skogliga biotopkvalitéer. Bland annat inslag av grova äldre granar, hänglavsrika skiktade trädgrupper och visst inslag av död förrötad ved. Huvuddelen av lågorna är hårda och relativt nybildade, men glest spridda gamla lågor förekommer vilket innebär att det finns kontinuitet för vedlevande arter. Ett par rödlistade vedsvampar påträffades. Längs bäck- och källdråg och mosspartier finns örtrika miljöer med arter som gynnas av rörligt markvatten. Den fuktiga markhydrologin och den småluckiga skogen skapar tillsammans en skogsmiljö med hög och jämn luftfuktighet vilket gynnar många trädlevande lavar och en speciell markflora.

Vissa av de biotopvärden som återfinns i gransumpskogen, som källpåverkad örtrik mark och äldre och gamla träd, återfinns i viss grad även i skogspartierna längs sydvästra kanterna samt i tallskogen strax norr om gransumpskogen. Dessa skogsområden uppvisar dock bara enstaka naturvårdsarter och saknar tillräckliga strukturer eller ålder för att ännu kunna utveckla höga naturvärden.

Den centrala delen av skogsområdet hyser generellt låga naturvärden då det till största del utgörs av ett gammalt hygge, men de många äldre tallöverståndarna är värdefulla ur naturvårdssynpunkt, eftersom många insekter och även marksvampar är knutna till gammal tall. Viss naturlig föryngring har också skett av sälk, som är ett värdefullt inslag om de lämnas och tillåts åldras. En mindre del av hygget har avgränsats som ett eget naturvärdesobjekt för att koncentrationen av gamla grova träd där är högre.

Området kan sannolikt utnyttjas som häckningsplats och framförallt födosöksplats av flera barrskogslevande fåglar, som olika mesar och hackspettar. Under inventeringen noterades endast vanliga fåglar som bofink och koltrast. Varningsläte från talltita (NT) hördes i närheten av området.

Fynd av naturvårdsarter

Huvuddelen av de naturvårdsintressanta artfynden gjordes i den äldre sammanhängande barrskogen i nordost, framför allt i gransumpskogen. Där påträffades bland annat vedsvampar som gränsticka (NT) och ullticka (NT), den barklevande lilla svampen gammelgranskål (NT) samt många olika kärlväxter som är knutna till bäckar och källpåverkad eller översilad mark av rikare karaktär.

På artportalen finns ett par äldre artfynd av garnlav, kärrfibbla och vanlig groda (2019) som noterats väst om området.

Tabell 1. Naturvårdsarter som påträffades i området. Rödlisterade arter: med förkortningar enligt rödlistan 2020, signalarter: arter som är utpekade som signalarter enligt Skogsstyrelsen (SKS) eller ängs- och betesmarksinventeringen (ÄoB), skyddade arter: arter som är skyddade enligt Artskyddsförordningen, typiska arter: arter som är lämpliga indikatorer på en Natura 2000-naturtyps bevarandestatus.

Artnamn	Rödlista 2020	Signalarter	Skyddade arter	Typiska arter	Kommentar
Kärlväxter					
Bäckbräsma				X	Typisk art 7160 Källor och och källkärr
Ekbräken				X	Typisk art 9050 Näringsrik granskog
Fläcknycklar sp.			X		Fridlysta enl. 8 § Artskyddsförordningen
Gullpudra		X		X	Signalart enl. SKS, typisk art för 7160
Korallrot		X	X		Signalart enl. SKS, Fridlyst enl. 8 § Artskyddsförordningen
Kärrfibbla				X	Typisk art 9050
Nordlundarv				X	Typisk art för 9050
Ormrot				X	Typisk art för 6150 Alpina silikatgräsmarker m.fl.
Spindelblomster		X	X	X	Signalart enl. SKS, Fridlyst enl. 8 § Artskyddsförordningen, typisk art 9010 Taiga och 9050 Näringsrik granskog.
Lavar					
Garnlav	NT	X		X	Signalart enl. SKS, typisk art 9010
Mossor					
Källmossor		X			Signalart enl. SKS
Svampar					
Gammelgranskål	NT	X		X	Signalart enl. SKS, typisk art 9010
Gränsticka	NT	X		X	Signalart enl. SKS, typisk art 9010
Ullticka	NT	X			Signalart enl. SKS, typisk art 9010
Vedticka		X		X	Signalart enl. SKS , Typisk art 9010

Skyddade och fridlysta arter

Dokumenterad förekomst

I området har tre skyddade arter påträffats: korallrot, spindelblomster och fläcknycklar (tabell 1). Korallrot, spindelblomster och fläcknycklar/hybrider av Jungfru Marie nycklar sågs på flera ställen i gransumpskogen och tallsumpskogen i norr, samt i enstaka förekomst i skogspartierna längs södra-sydvästra kanterna. Samtliga arter är knutna till fuktig mark med rörligt markvatten och känsliga för markstörningar som innebär att hydrologin påverkas. Enligt rödlistan från 2020 är samtliga klassade som livskraftiga (LC) och samtliga är relativt vanliga i regionen, dock är korallrot något mindre vanlig av de tre. Det finns spridda förekomster noterade lokalt runt Lofsdalen under den senaste 25-årsperioden. En utredning av bevarandestatus skulle troligen visa att dess regionala bevarandestatus inte riskerar att påverkas av en eventuell exploatering, medan viss lokal påverkan kan föreligga om den norra delen av området påverkas.

Trolig förekomst

Eftersom inventeringen gjordes i juni, och marktypen inom delar av området är lämplig för fuktkrävande orkidéer kan fler arter tänkas förekomma, åtminstone i den gamla gransumpskogen där källpåverkan är tydlig. Miljön inom gransumpskogen innehåller också höljor som är av intresse för vanlig groda.

Beskrivning av naturvärdesobjekt

Inom området identifierades sju naturvärdesobjekt. För kartor över de olika objekten, se Bilaga 1–2. Här nedan beskrivs objekten i text och bild.

Tabell 2. Sammanfattning av objekten och deras naturvärdesklasser.

Objektnummer	Namn	Naturvärdesklass
1	Källpåverkad gransumpskog	2
2	Äldre tallsumpskog	3
3	Barrskog	3
4	Yngre barrskog	4
5	Äldre tallskog	3
6	Gamla tallöverståndare	4
7	Bäck	4

1. Källpåverkad gransumpskog

Figur 4. En av många höljor som finns i gransumpskogen.

Beskrivning

Småluckig, äldre granskog på fuktig, svagt sluttande mark som genomskärs av flera blöta källpåverkade dråg och bäcksprång. En liten slingrande fjällbäck med sand- och stenbotten rinner genom området, den utvidgar sig bitvis i bredare höljor. Vegetationen växlar mellan blåbärstyp med fräken och ekbräken och örtrika stråk med inslag av källmossor som följer bäckdragen. Ett par glesbeskogade myrgläntor med vitmossa förekommer. Förutom vanliga örter som midsommarblomster, humleblomster, skogsstjärna och harsyra växer här bland annat bäckbräsma, nordlundarv, vänderot, gullpudra, korallrot och fläcknycklar. Beståndet är olikåldrigt med tydligt inslag av äldre träd mellan 140–180 år, varav flera grova. Äldre spår av plockhuggning förekommer, men enstaka riktigt gamla granar finns kvar. Död granved finns tydligast i norra kanterna – östra

spetsen, men enstaka lågor hittas över hela området och enstaka är gamla mossiga lågor, vedsvampar sitter på några av de äldre. Bitvis ganska hängslavsrikt, främst man- och tagellavar, men även den rödlistade garnlaven växer på flera av granarna.

Naturvårdsarter

Bäckbräsmå, fläcknycklar, garnlav, gammelgranskål, gränsticka, gullpudra, korallrot, nordlundarv, ullticka, spindelblomster, vedticka.

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 2. Påtagligt biotopvärde med avseende på beståndsstruktur, inslag av grov naturvärdesgran och hängslavsgranar, och blöt hydrologi med höljor och bäck. Vid förekomst av mer död ved hade högt biotopvärde angetts. Påtagligt artvärde motiveras av fynd av flera rödlistade naturvårdsarter samt hög artrikedom, inkluderande flera typiska arter för taiga, näringsrik granskog och källor och källkärr.

Natura 2000-naturtyp

9050 Näringsrik granskog

2. Tallsumpskog

Figur 5. Gles äldre tallskog på svagt sluttande mark.

Beskrivning

Äldre luckig tallskog på svagt sluttande torvhaltig mark. Under tallarna växer senvuxen manlavspyntad gran och björk. Beståndet har plockhuggits i äldre tid, men luckigheten är delvis naturlig eftersom marken är mager och fuktig. Vegetationen växlar mellan fattigris som ljung, odon,

tuvull och vitmossor och något rikare partier med blåbär, kovaller och kruståtel. Korallrot och fläcknycklar sågs på enstaka ställen, vilket tyder på tidvis högt liggande eller rörligt markvatten. Mycket få strukturer av död ved, utom enstaka torraka eller björkhögstubbe, men tämligen hög beståndsalder i tallarna. Många lätt pansarbarkade träd mellan 150–180 år. En tall borrades till 230 år.

Naturvårdsarter

Fläcknycklar sp., korallrot.

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 3. Visst biotopvärde knyts till hög frekvens gamla tallar och senvuxna träd samt inslag av sluttande myrstråk. Visst artvärde motiveras av tämligen hög hängslavsförekomst samt enstaka naturvårdsarter knutna till rörligt markvatten.

Natura 2000-naturtyp

-

3. Barrskog

Figur 6. Äldre barrskog med stort björkinslag

Beskrivning

Olikåldrig tät-småluckig barrblandskog med ganska stort inslag av björk. Svagt sluttande frisk mark som genomskärs av ett blött, något örtrikt vitmossedråg. På marken växer skogsvitmossa, blåbär, skogsfräken, linnea och stenbär, och i surdråget finns enstaka grupp med korallrot och fläcknycklar, troligtvis Jungfru Marie nycklar. Visst inslag av enbuskar och stenbär antyder också rörligt markvatten. Huvuddelen av träden är medelålders, ca 70–90 år, men det finns tydligt inslag av äldre granar och tallar, enstaka grova sådana som lämnats vid den senaste plockhuggningen. Björkåldrarna

varierar också, men huvuddelen är medelålders träd. Ganska gott om manlavar och tagellavar på granarna. Död ved saknas nästan helt.

Naturvårdsarter

Fläcknycklar, korallrot.

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 3. Svag klass 3 m.a.p. på att död ved saknas. Visst biotopvärde knyts till inslag av äldre träd, stabilt fuktigt mikroklimat samt lövrikedom. Visst artvärde knyts till förekomster av orkidéer och tämligen hög frekvens av vanliga hänglavar.

Natura 2000-naturtyp

-

4. Yngre barrskog

Figur 7. Ung skog med stor andel sumpmark.

Beskrivning

Yngre barrblandskog med björkinslag, som följer ett blött dråg. Blåbär, midsommarblomster, linnea, skogsstjärna, skogsfräken och ekbräken i fältskiktet. I den blötare vitmossedelen växer enstaka korallrot. Åldersmässigt trivialt skogsbestånd.

Naturvårdsarter

Korallrot

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 4. Visst biotopvärde knyts främst till blöt, något örtrikare markhydrologi och övergångsmark mellan skog och myrstråk som angränsar. Fynd av endast en naturvårdsart ger Lågt artvärde.

Natura 2000-naturtyp

-

5. Äldre tallskog

Figur 8. Gles äldre tallskog.

Beskrivning

Luckig äldre tallskog med inslag av senvuxen gran och björk, på frisk mark med inslag av små vitmossefläckar. Enbuskar och videbusk uppslag förekommer sparsamt, samt enstaka ung säl. I stort sett utstädd på död ved, men tämligen hög beståndsalder med många träd mellan ca 130–150 år och enstaka gamla tallar. Graninslaget är också ganska gammalt och manlavspyntat. Blåbär, hjortron, skogsfräken och odon präglar fältskiktet, med små inslag av midsommarblomster, gullris och spindelblomster i fuktsvackor.

Naturvårdsarter

Spindelblomster

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 3 (svag). Visst biotopvärde motiveras främst av hög beståndsalder, inslag av gamla träd och senvuxen ved. Visst-lågt artvärde, endast en naturvårdsart, men ganska manlavsrikt.

Natura 2000-naturtyp

-

6. Gamla tallöverståndare

Figur 9. Grova äldre tallar.

Beskrivning

Gamla grova tallöverståndare mellan 150–180 år som lämnats i gammalt hygge. Självföryngrad tall mellan 10–30 år och enstaka ung sälg växer undertill. Torr-frisk grusig morän med sandiga sluttningar mot vägen. Kan vara potentiellt intressant för taggsvampar. Produktionsskog, men hela hygget har inslag av solexponerade naturvärdestallar och på denna avgränsade del sågs misstänkt kådflöde som kan härröra från reliktböck (VU). Området angränsar till bäck och stark värdekärna med äldre skog och utgör därför en viktig förstärkningsskog.

Naturvårdsarter

-

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 4. Bedömningen Visst naturvärde baseras främst på hög förekomst av naturvärdesträd och att marken ej markberetts, medan andra skogliga strukturer saknas. Lågt artvärde.

Natura 2000-naturtyp

-

7. Bäck

Figur 10. Liten bäck som rinner genom ett hygge.

Beskrivning

Liten bäck med örtrik strand som rinner genom kalhygge och vidare ner i skogsmarken i söder. Omges delvis av ung sälg och björk. Örtrikt, men mest triviala arter som älgört, midsommarblomster, kärrfibbla, skogsfräken och humleblomster. En överfart för skogsmaskiner och en trumma finns för bäcken, men hydrologin är synbart svagt påverkad.

Naturvårdsarter

-

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 4. Naturliga bäckar utgör alltid ett viktig ekologiskt inslag i landskapet. Bedömningen Visst naturvärde baseras här främst på själva bäckmiljön, men värden knutna till strandmiljön och tidigare omgivande trädskikt saknas eftersom avverkning skett tätt inpå. Lågt artvärde.

Natura 2000-naturtyp

-

Källor

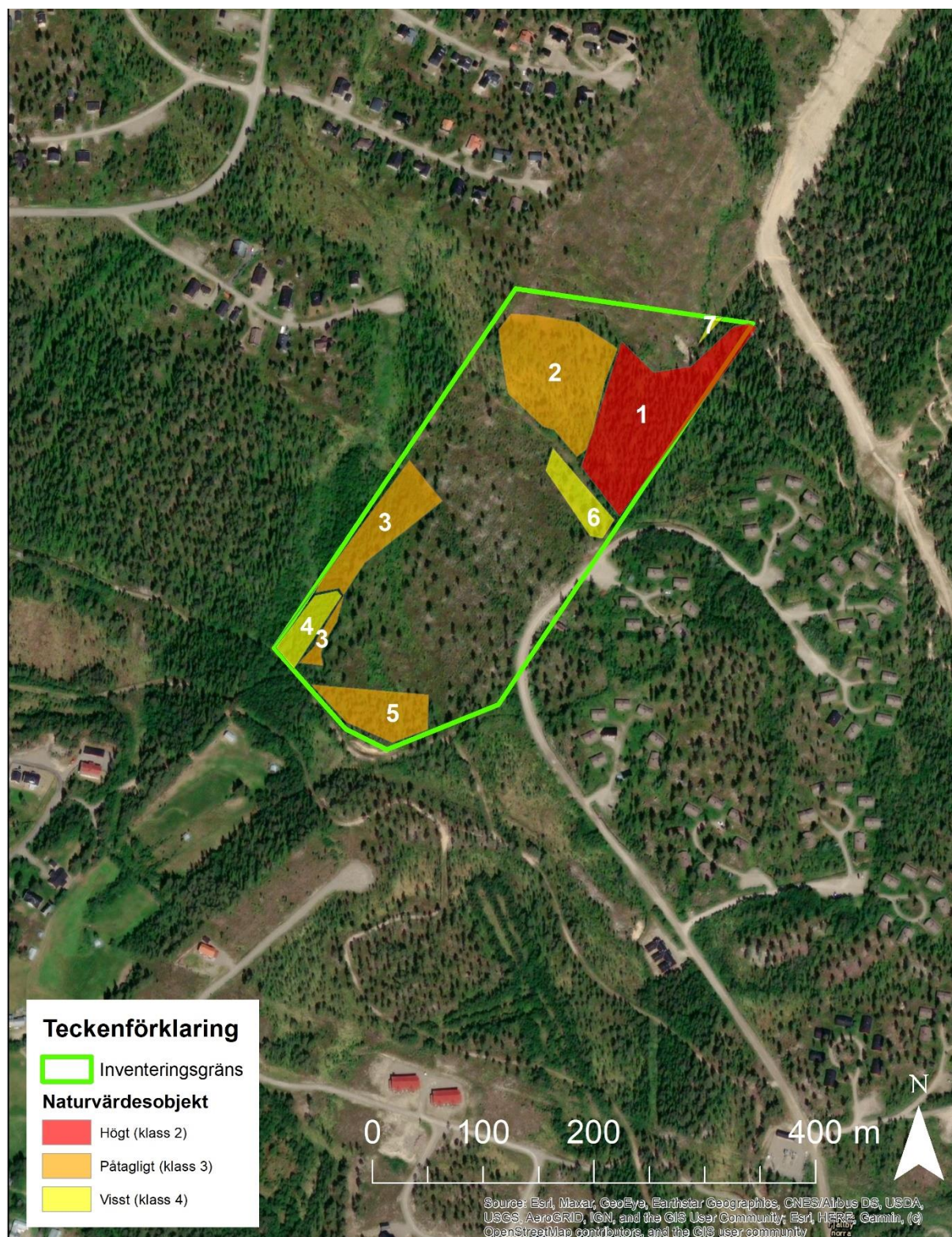
Litteratur

- ArtDatabanken 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Hallingbäck, T. (red.) 2013. Naturvårdsarter. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Jordbruksverket 2017. Ängs- och betesmarksinventeringen – Metodik för inventering från och med 2016. Jordbruksverket, Rapport 2017:9.
- Naturvårdsverket, 2012. Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 NV-04493-11.
- Nitare, J. 2000. Signalarter – Indikatorer på skyddsvärd skog. Jönköping, Skogsstyrelsens förlag.
- Nitare, J. 2019. Skyddsvärd skog – Naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning. Skogsstyrelsen.
- SIS 2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. Svensk standard SS 199000:2014.
- SIS 2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Komplement till SS 199000. Teknisk rapport SIS-TR 199001.
- Strand, M., Aronsson, M. & Svensson, M. 2018. Klassificering av främmande arters effekter på biologisk mångfald i Sverige – ArtDatabankens risklista. ArtDatabanken Rapporterar 21. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Databaser

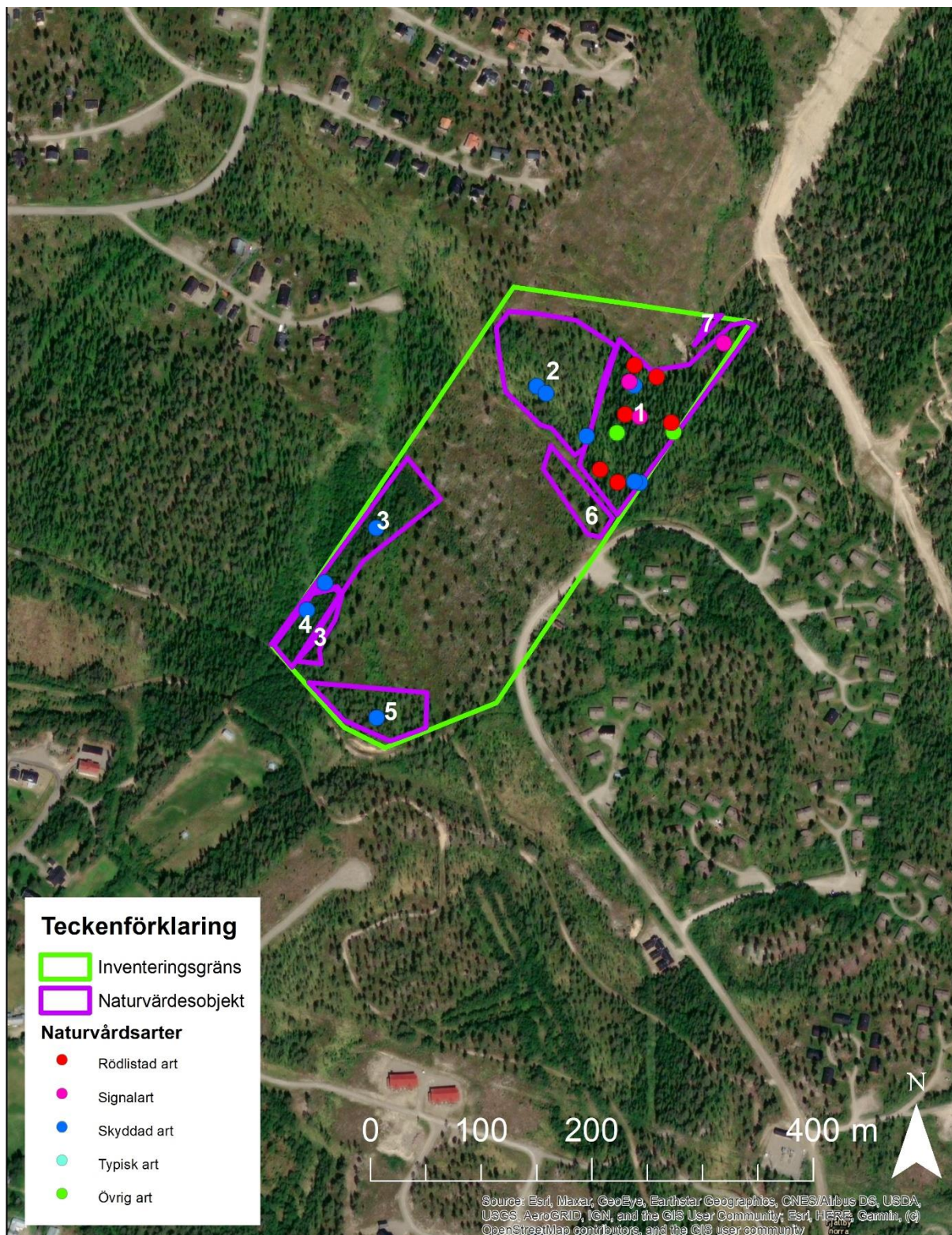
- ArtDatabanken. Uttag ur Artportalen och Obsdatabasen (2021-05-03)
- ArtDatabanken. www.artfakta.artdatabanken.se (2021-06-21)
- Artskyddsförordning (SFS 2007:845). <http://www.naturvardsverket.se/sv/Start/Naturvard/Biologisk-mangfald/Artskydd/Fridlysning-/Fridlysta-arter/>
- Naturvårdsverket. Skyddad natur. <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/> (2021-06-21)
- Skogsstyrelsen. Skogens Pärlor. <http://minasidor.skogsstyrelsen.se/skogensparlor/> (2021-06-21)

Bilaga 1. Karta över naturvärdesobjekt

Figur 1. Kartbild över inventeringsområdet med avgränsade naturvärdesobjekt färglagda efter bedömt naturvärde enligt klassningen i SIS-standard. 1= Högsta, 2= Högt, 3= Påtagligt, 4=Visst.

Bilaga 2. Karta över artfynd

Figur 1. Kartbild över områdets naturvärdesobjekt med numrering enligt samma ordning som i områdesbeskrivningen. Här syns även fynden av naturvårdsarter som gjordes under inventeringarna kategoriserade efter typ av naturvårdsart.

Naturvärdesinventering för planområdet Lofsdalen 4:5, Lofsdalen

Naturföretaget 2020

Inventering och rapport: Sven Bengtsson

Foto: Sven Bengtsson

Kvalitetsgranskning: Ulrika Westling

Datum rapport: 2020-08-28

Version: 1

Kontaktperson för denna rapport: Sven Bengtsson, sven@naturforetaget.se

Naturföretaget

Vaksalagatan 6

753 20 Uppsala

info@naturforetaget.se

Kartor publicerade med tillstånd av ESRI

Innehåll

Sammanfattning.....	4
Bakgrund	5
Metodik	5
Naturvärdesinventering	5
Datainsamling.....	6
Rapportering av arter.....	6
Arter inom Artskyddsförordningen	6
Förstudie.....	6
Osäkerhet i bedömningen	7
Övergripande beskrivning av området och dess naturvärden.....	7
Övergripande beskrivning	7
Områdets naturvärden	7
Skyddade och fridlysta arter	8
Dokumenterad förekomst	8
Trolig förekomst.....	8
Beskrivning av naturvärdesobjekt	9
1. Äldre tallskog	9
2. Fuktdråg	10
3. Medelålders blandskog	11
4. Sumpskog med bäck	12
5. Myr.....	13
6. Fuktdråg med höljor.....	14
7. Våtmark.....	15
8. Fuktig bäckskog.....	16
Källor.....	17
Litteratur	17
Databaser	17
Bilaga 2. Karta över artfynd	19

Sammanfattning

På uppdrag av Bergs kommun har Naturföretaget utfört en naturvärdesinventering för planområdet Lofsdalen 4:5, Lofsdalen. Den utförda naturvärdesinventeringen följer svensk standard för Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) (SS 199000:2014).

Inom det inventerade området identifierades åtta naturvärdesobjekt som främst ligger i utkanterna av området. Påtagligt naturvärde hittades i tre områden, där naturvärdena är knutna till äldre sumpskog och myr. Vissa naturvärden finns i fem områden främst knutna till bäckmiljö samt fuktdråg och äldre skog. Centrala delen av området utgörs av hårt gallrad tallproduktionsskog, denna del har låga naturvärden.

Bakgrund

Bergs kommun har beställt en naturvärdesinventering för planområdet Lofsdalen 4:5, Lofsdalen. Naturföretaget därför gjort en naturvärdesinventering av området den 25:e augusti 2020.

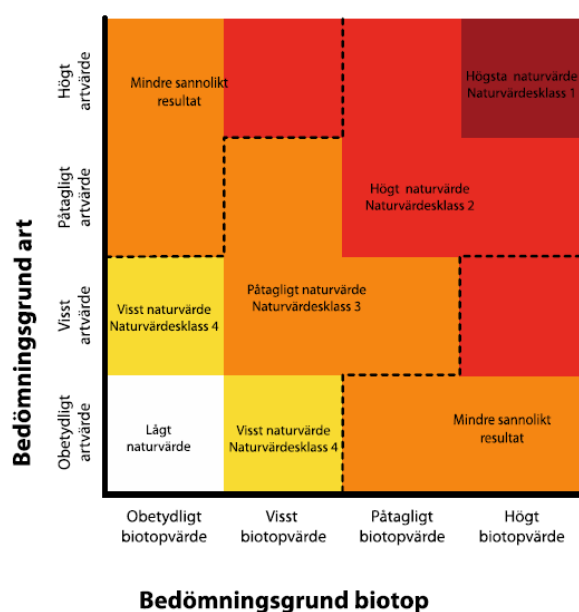
Metodik

Naturvärdesinventering

Området inventerades den 25:e augusti 2020. Inventeringen utfördes enligt svensk standard för Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) (SS 199000:2014). Inventeringen utfördes på fältnivå med detaljeringsgrad Medel, och med tilläggen Naturvärdesklass 4.

Syftet med naturvärdesinventering är att identifiera områden (naturvärdesobjekt) som är av positiv betydelse för biologisk mångfald. Naturvärdesobjekt som hittas inom inventeringsområdet avgränsas, beskrivs i text och deras naturvärdesklass bedöms. Naturvärdesklassen baseras på områdets biotopvärde och artvärde. Biotopvärdet bedöms utifrån områdets biotopkvaliteter och på biotopens sällsynthet eller hur hotad den är. Artvärdet bedöms utifrån förekomst av naturvårdsarter, rödlistade arter, hotade arter samt artrikedom.

Naturvärdesbedömningen resulterar i antingen lågt naturvärde (områden av ingen eller ringa betydelse för biologisk mångfald) eller någon av följande naturvärdesklasser:

Figur 1. Matris ur svensk standard för NVI, som visar hur utfallet för artvärde respektive biotopvärde leder till en viss naturvärdesklass.

Klass 1. Högsta naturvärde: Områden av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller global nivå.

Klass 2. Högt naturvärde: Områden av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå. Motsvaras ungefär av t.ex. Skogsstyrelsens nyckelbiotoper, Våtmarksinventeringens klass 1 och 2 och skogsbrukets klass Urvatten.

Klass 3. Påtagligt naturvärde: Området behöver inte vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det bedöms vara av särskild betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet

upprätthålls eller förbättras. Motsvaras ungefär av Skogsstyrelsens objekt med naturvärde, Våtmarksinventeringens klass 3 och 4 och skogsbrukets klass Naturvatten. (lägg in i NVI matrisen)

Klass 4. Visst naturvärde: Området behöver inte vara av betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det är av betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras. Naturvärdesklass 4 är användbar för områden som tydligt påverkats av mänsklig aktivitet men där det trots allt finns biotopkvaliteter eller arter av viss positiv betydelse för biologisk mångfald, t.ex. äldre produktionsskog med flerskiktat trädbestånd men där andra värdestrukturer och värdeelement saknas.

Naturvårdsarter

är ett samlingsbegrepp för arter som är särskilt skyddsvärda eller indikerar områden med höga naturvärden. I begreppet ingår bl.a. rödlistade arter, signalarter, skyddade arter och typiska arter.

Rödlistade arter

Arter som bedöms löpa risk att försvinna ur landet.

Signalarter

Arter som med sin närvaro indikerar att ett område har höga naturvärden. Frekvens och kombination av signalarter kan dessutom förstärka eller ge ytterligare information om områdets naturvärdeskvalitet.

Skyddade arter

Fridlysta arter eller arter listade i EU:s art- och habitatdirektiv eller fågeldirektiv.

Typiska arter

Arter som indikerar bevarandestatus för olika N2000-naturtyper.

Figur 2. Definition av begreppet naturvårdsarter.

Datainsamling

Insamlade fältuppgifter registreras med hjälp av appen Collector for ArcGIS i surfplatta, med ortofoto som bakgrund. Polygoner, punkter och linjer ritas in i appen, och synkroniseras direkt in i ArcGIS. Registrerat data kan sedan tas ut från ArcGIS i olika format, t.ex. som shapefiler. Noggrannheten är ca 5-10 m. Det koordinatsystemet som används är Sweref 99 TM.

Rapportering av arter

Alla naturvårdsintressanta arter rapporteras in till Artportalen. Rödlistade och skyddade arter rapporteras med en koordinat för varje förekomst, med undantag för om många förekomster av samma art fanns inom samma naturvärdesobjekt. Övriga naturvårdsintressanta arter rapporteras normalt bara med en koordinat per naturvärdesobjekt som de förekommer i.

Arter inom Artskyddsförordningen

Arter som omfattas av juridiskt skydd enligt Artskyddsförordning (SFS 2007:845) tas upp under rubriken Skyddade och fridlysta arter. Där sammanfattas vilka skyddade arter som har påträffats i området, och vad fynden kan innebära vid en eventuell exploatering.

Förstudie

Fynd av arter från området har inhämtats från ArtDatabanken. Uppgifter om naturvärden och områdesskydd har inhämtats från Skogsstyrelsens karttjänst Skogens pärlor och Naturvårdsverkets karttjänst Skyddad natur.

Osäkerhet i bedömningen

Inventeringen var en naturvärdesinventering med detaljeringsgrad medel, ingen artgrupp har inventerats detaljerat. GPS:n var bitvis ganska svajig. Vissa kärlväxter har börjat vissna ner vilket gör det svårt att artbestämma.

Övergripande beskrivning av området och dess naturvärden

Övergripande beskrivning

Det inventerade området är cirka 13 hektar stort och består till största delen av gallrad tallskog på frisk mark. Ett par surdråg finns i området, en liten bäck samt en del av en dikad myr. Den norra delen av bäcken rinner genom ett avverkat område. Ett elljusspår finns i området och Söder om elljusspåret finns en liten fläck med gransumpskog samt en liten myr. I nordöst finns en våtmark i en sydsluttning som fläckvis är blöt.

Områdets naturvärden

Tre av områdena bedöms ha Påtagligt naturvärde, dessa är en gransumpskog i södra kanten som har relativt hög ålder och två myrar, i söder respektive i nordost, som är svagt påverkade med diken, men fortfarande har relativt naturlig hydrologi och karaktäristiska arter.

Enstaka fynd av naturvårdsintressanta arter gjordes i ett par av områdena, överlag gjordes få fynd av rödlistade eller ovanliga arter. Detta är förväntat, eftersom området är relativt påverkat av skogsbruk. En vanlig groda hoppade ner i bäcken och ett par fynd av garnlav hittades bland annat i sumpskogen i öster.

Artfynd

Tabell 1. Naturvårdsarter som påträffades i området. Rödlistade arter: med förkortningar enligt rödlistan 2020, signalarter: arter som är utpekade som signalarter enligt Skogsstyrelsen (SKS) eller ängs- och betesmarksinventeringen (ÅoB), skyddade arter: arter som är skyddade enligt Artskyddsförordningen, typiska arter: arter som är lämpliga indikatorer på en Natura 2000-naturtyps bevarandestatus.

Artnamn	Rödlista 2020	Signalarter	Skyddade arter	Typiska arter	Kommentar
Kärlväxter					
Kärrfibbla				X	
Fläcknycklar			X		Blommorna hade vissnat
Lavar					
Garnlav	NT	X			
Mossor					
Rostvitmossa				X	Typisk art för 7140
Tallvitmossa				X	Typisk art för 7140
Groddjur					
Vanlig groda			X		

Skyddade och fridlysta arter

Dokumenterad förekomst

I området noterades en förekomst av allmän groda. Den var ganska stor, men lyckades ändå hoppa ner i bäcken i delområde 8.

Trolig förekomst

Det är troligt att fler grodor rör sig i området, speciellt i område 4, 6, 7 och 8 eftersom det finns stillastående vatten här.

Beskrivning av naturvärdesobjekt

Inom området identifierades åtta naturvärdesobjekt. För kartor över de olika objekten, se Bilaga 1 och 2. Här nedan beskrivs objekten i text och bild.

Tabell 2. Sammanfattning av objekten och deras naturvärdesklasser.

Objektnummer	Namn	Naturvärdesklass
1	Äldre tallskog	4
2	Fuktdråg	4
3	Medelålders blandskog	4
4	Sumpskog med bäck	3
5	Myr	3
6	Fuktdråg med höljor	4
7	Våtmark	3
8	Fuktig bäckskog	4

1. Äldre tallskog

Figur 3. Äldre tallskog.

Beskrivning

Gles, luckig och gallrad 140-årig tallskog på frisk mark, med enstaka fuktfläck, i sydsluttning med blåbär, kråkbär, ljung och renlavar samt friskmarksmossa. Unga klena björkslanor, ung asp samt enstaka medelålders sälg förekommer fläckvis i detta städade bestånd. Död ved finns sparsamt i form av sågad lumpved samt fläckvis tämligen mycket av hårda nyare vindfällan.

Naturvårdsarter

Inga naturvårdsarter påträffades.

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 4. Bedömningen baseras på ett Visst biotopvärde främst med avseende på att träden har tämligen hög ålder samt inslag av död ved. Artvärdet klassades som Lågt artvärde på grund av att det inte finns någon naturvårdsart i området.

Natura 2000-naturtyp

-

2. Fuktdråg

Figur 4. Fuktdråg.

Beskrivning

Surdråg med gran och tall i åldrarna 30 - 70 år samt björk mellan 20 - 50år, med lingon, hjortron, skogsfräken, klotstarr och gullris i fältskiktet. En del enbuskar finns. På marken växer både vitmossor och friskmarksmossor.

Naturvårdsarter

Fläcknycklar

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 4. Bedömningen baseras på ett Visst biotopvärde främst med avseende på att surdråget har en opåverkad, naturlig hydrologi. Artvärdet klassas som Lågt artvärde eftersom det bara fanns enstaka förekomst av naturvårdsarter.

Natura 2000-naturtyp

-

3. Medelålders blandskog

Figur 5. Medelålders blandskog.

Beskrivning

Medelålders barrblandskog i ett surdrag med inslag av grov naturvärdestall i 140-års åldern samt olikåldrig gran från medelåldern till 140 år. På marken finns björnmossa, vitmossa, ljung, lingon, blåbär och odon. Videbuskar och underväxt gran gör området fläckvist snårigt.

Naturvårdsarter

Inga naturvårdsarter påträffades.

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 4. Bedömningen baseras på ett Visst biotopvärde främst med avseende på olikåldrig gran mellan 60 - 140 år samt grov tall som är 140 år. Artvärdet klassas som Lågt artvärde eftersom ingen förekomst av naturvårdsarter fanns.

Natura 2000-naturtyp

-

4. Sumpskog med bäck

Figur 6. Sumpskog.

Beskrivning

Olikåldrig blandsumpskog med skiktad gran och tall 60 - 140 år. Längs den lilla bäcken, som i söder övergår i ett grävt dike, växer högrter som kärrfibbla, älgört m.m. och det finns inslag av unga viden och ung björk. I västra delen finns tämligen mycket höljor, lågrter och högrter samt skogsfräken och bredbladiga gräs. I norra delen av området är marken översilad och fältskiktet präglas av bredbladiga gräs. I östra delen av området är marken frisk med blåbär. Här huserar olikåldrig gran 120 - 210 år, där gammal gran förekommer frekvent.

Naturvårdsarter

Kärrfibbla

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 3. Bedömningen baseras främst på värde knutna till hydrologi som bäck, översilning och höljor och gamla träd samt viss skiktning i öster.

Natura 2000-naturtyp

-

5. Myr

Figur 7. Myr.

Beskrivning

Öppen myr med vitmossor, tuvsäv och blååtåtel. I kanterna börjar det komma inväxt av träd. Myren är dikad och längst i öster finns en kraftledning.

Naturvårdsarter

Rostvitmossa, tallvitmossa

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 3. Bedömningen baseras på ett Påtagligt biotopvärde med avseende på att det är en relativt öppen myr med karaktäristisk flora trots viss påverkan från gamla diken. Artvärdet klassades som Visst artvärde på grund av att det vitmossor som är typiska och karaktäristiska för naturtypen öppen myr.

Natura 2000-naturtyp

7140

6. Fuktdråg med höljor

Figur 8. Fuktdråg med höljor.

Beskrivning

Fuktigt till blött surdråg med höljor där grodor kan trivas. Området domineras av ung björk, ung gran, videsly, med starr, skogsfräken och vitmossor i markskiktet. Ett blött stråk med rinnande vatten, möjligen översilningsstråk finns i norra delen av området. Även i sydväst är området fuktigt och här finns äldre och olikåldrig gran och tall upp till 140 år. I nordväst finns en antydning till ett gammalt dike.

Naturvårdsarter

Garnlav

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 4. Bedömningen baseras på ett Visst biotopvärde med avseende på att det är relativt opåverkad hydrologi och tämligen mycket vatten i fuktdråget samt finns äldre barrträd. Artvärdet klassades som Lågt artvärde på grund av att det bara finns enstaka naturvårdsart i västra kanten.

Natura 2000-naturtyp

-

7. Våtmark

Figur 9. Våtmark.

Beskrivning

Fuktig och blöt våtmark med viden och ung björk. Ängsull, grenrör och vitmossor dominerar fält- respektive bottenskiikt. I väster finns en liten fläck med äldre gran och tall. Längs sydöstra kanten finns ett gammalt dike som är vattenförande. Över den största delen av området bör groddjur kunna trivas bra.

Naturvårdsarter

Rostvitmossa, tallvitmossa

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 3. Bedömningen baseras på ett Visst biotopvärde med avseende på att det är tämligen mycket vatten i området, trots gammal dikespåverkan samt på att det är en bra miljö för groddjur. Artvärdet klassades som Visst artvärde på grund av att det finns enstaka naturvårdsarter i området.

Natura 2000-naturtyp

-

8. Fuktig bäckskog

Figur 10. Fuktig bäckskog.

Beskrivning

Medelålders blandskog av gran, tall och björk längs en smal skogsbäck. Älgört, kärrfibbla, vitmossor, skogsfräken och starr m.m. växer längs bäcken. Själva bäcken har en högre naturvärdesklass än skogen runt omkring, men den är för liten för att bedöma. Däremot behövs en skyddszon av träd vid bäcken. Sparsamt inslag av äldre gran uppåt 130 år. På botten finns humus och grus. Bäcken är rinnande, men här och var samlas lugnvatten i höljor. En vanlig hoppande groda hittades, så bäcken är tydligen ett bra habitat för groddjur.

Naturvårdsarter

Vanlig groda, kärrfibbla

Naturvärdesbedömning

Naturvärdesklass 4. Bedömningen baseras på ett Visst biotopvärde med avseende på att det är en naturlig, något örtrik skogsbäck samt på att det är en bra miljö för groddjur. Artvärdet klassades som Lågt artvärde där endast själva bäckstranden var artrikare än omgivande skog och för fynd av enstaka naturvårdsart vid bäcken.

Natura 2000-naturtyp

-

Källor

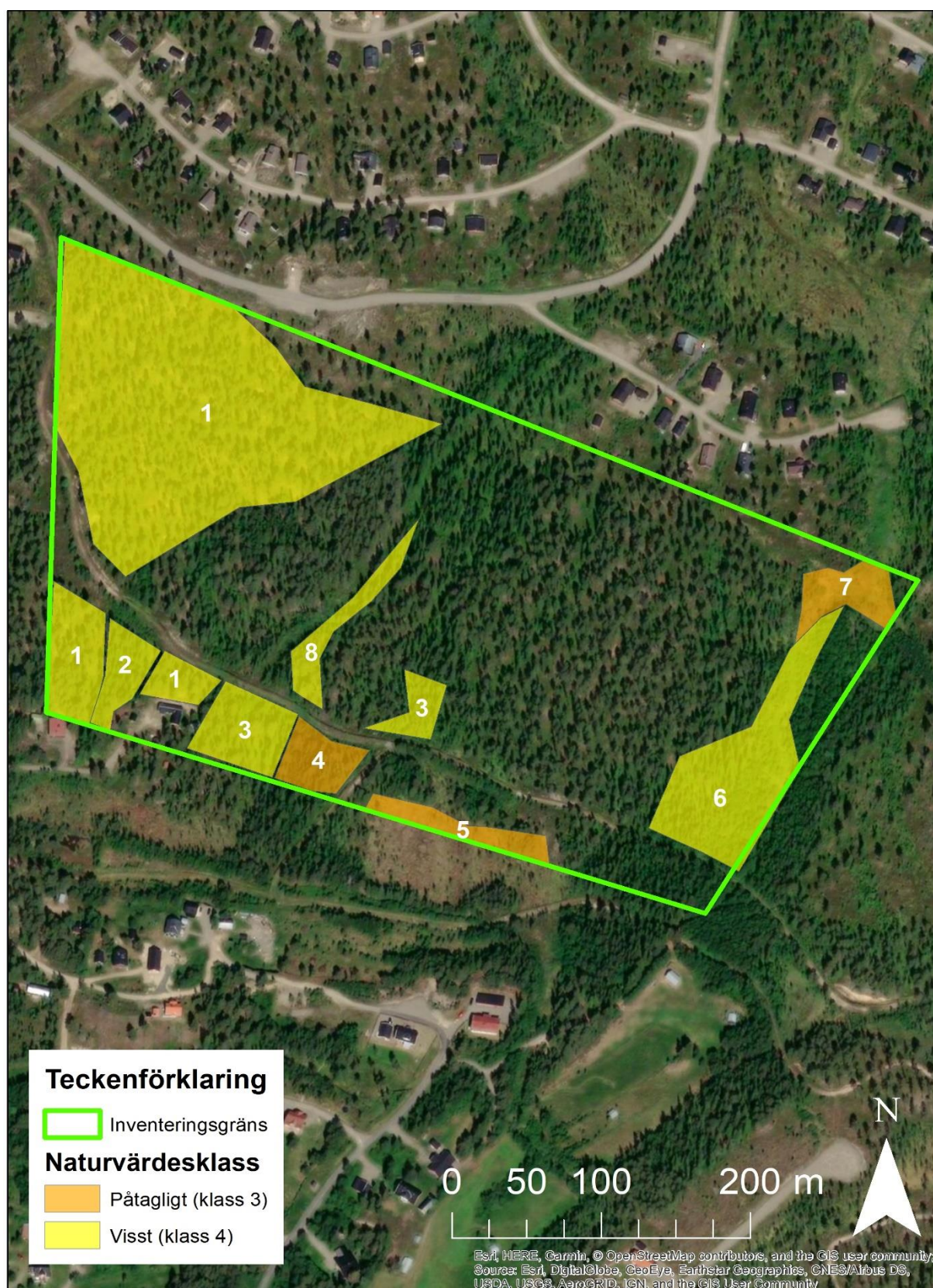
Litteratur

- ArtDatabanken 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Hallingbäck, T. (red.) 2013. Naturvårdsarter. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Nitare, J. 2000. Signalarter – Indikatorer på skyddsvärd skog. Jönköping, Skogsstyrelsens förlag.
- Nitare, J. 2019. Skyddsvärd skog – Naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning. Skogsstyrelsen.
- SIS 2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. Svensk standard SS 199000:2014.
- SIS 2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Komplement till SS 199000. Teknisk rapport SIS-TR 199001.

Databaser

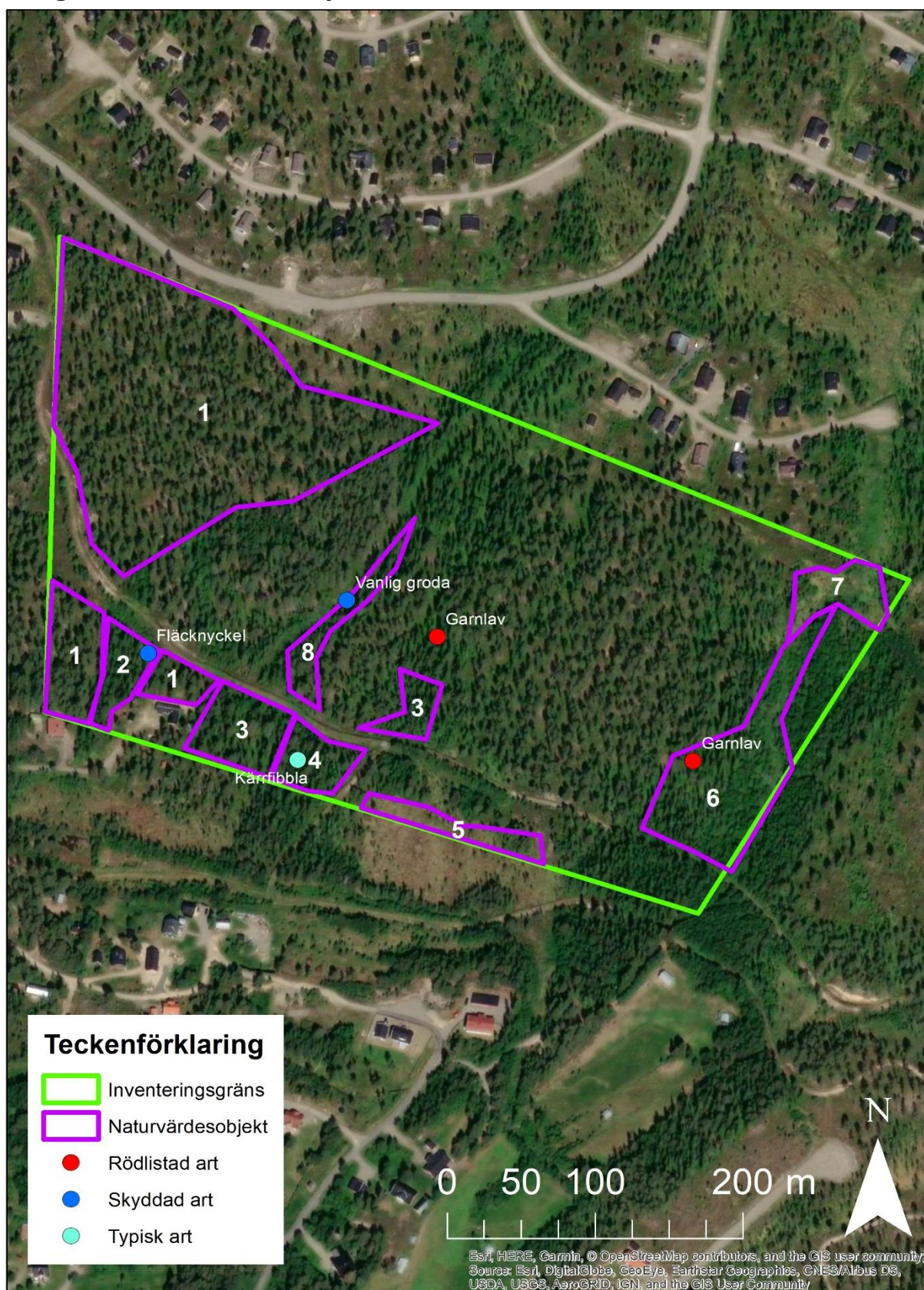
- ArtDatabanken. www.artfakta.artdatabanken.se (2020-08-27)
- Artskyddsförordning (SFS 2007:845). <http://www.naturvardsverket.se/sv/Start/Naturvard/Biologisk-mangfald/Artskydd/Fridlysning-/Fridlysta-arter/>
- Naturvårdsverket. Miljödataportalen. <http://mdp.vic-metria.nu/miljodataportalen/> (2020-08-21)
- Naturvårdsverket. Skyddad natur. <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/> (2020-08-21)
- SLU. Trädportalen. <http://www.tradportalen.se>. (2020-08-21)

Bilaga 1. Karta över naturvärdesobjekt

Figur 1. Kartbild över inventeringsområdet med avgränsade naturvärdesobjekt färglagda efter bedömt naturvärde enligt klassningen i SIS-standarden. 1= Högsta, 2= Høgt, 3= Påtagligt, 4=Visst.

Bilaga 2. Karta över artfynd

Figur 1. Kartbild över områdets naturvärdesobjekt med numrering enligt samma ordning som i områdesbeskrivningen. Här syns även fynden av naturvårdsarter som gjordes under inventeringarna kategoriserade efter typ av naturvårdsart.